

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Zsoltárének – Himnológia 1

Egyetemi tanév 2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Zene
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Zeneművészet
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Zsoltárének – Himnológia 1	A tantárgy kódja	TLX 3118
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Péter Éva – egyetemi docens		
2.4. Tanulmányi év	II	2.5. Félév	1
		2.6. Értékelés módja	Kollokvium
2.7. Tantárgy rendszere	Választható	2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	1	melyből: 3.2. előadás	0	3.3. szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	14	melyből: 3.5. előadás	0	3.6. szeminárium/labor	14
3.5 Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
3.5.1. A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					10
3.5.2. Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
3.5.3. Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórással)					5
3.5.4. Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
3.5.5. Vizsgák					2
3.5.6. Más tevékenységek:					4
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					36
3.8. A félév összóraszám					50
3.9. Kreditszám					2

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	
4.2. kompetenciabeli	Fejlett éneklési készség és hallás, tiszta vokális intonáció

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel és zongorával való felszereltsége; szakkönyvtár megléte
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel és zongorával való felszereltsége; szakkönyvtár megléte

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP3	Tanulmányozza a zenét
CP6	Kottát olvas
CP12	Azonosítja a zene jellemzőit
CP13	Zenei kottákat tanulmányoz
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT2	Önmagát népszerűsíti
CT3	Saját szakmai fejlődését menedzseli

6.2. A tanulmányi programra jellemző képzési eredmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott tanulási eredmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP3 CP6 CP12 CP13	2. A hallgató/végzett azonosítja és leírja a különböző zenei kultúrák, stílusok, műfajok és formák jellemzőit, összefüggésben más művészeti területekkel és/vagy történelmi vonatkozásokkal, különös tekintettel a szakterületnek megfelelő repertoárra.	2. A hallgató/végzett indokolt módon kategorizálja a zenei műveket (a szakterület függvényében eltérő sajátosságú és komplexitású művek körében) azok stilisztikai és formai-architektonikai jellemzői alapján, figyelembe véve a művek történeti és kulturális kontextusát.
CT2	15. A hallgató/végzett hallgató magas szintű ismeretekkel rendelkezik a művészi önpromóció alapelveiről, a személyes márkaépítésről, a szakmai portfólió kialakításáról, valamint a média- és digitális csatornák használatáról. Ismeri a szakterület terminológiáját és a szakmai kommunikáció nemzetközi használatú idegen nyelven alkalmazott konvencióit.	15. A hallgató/végzett hallgató elkészíti a szakmai bemutatkozáshoz szükséges promóciós anyagokat (önéletrajzot, életrajzot, portfóliót), digitális platformokat használ szakmai láthatóságának növelésére, valamint standard szakmai helyzetekben hatékonyan kommunikál szóban és írásban egy nemzetközi használatú idegen nyelven.
CT3	16. A hallgató/végzett hallgató ismeri a karriertervezés és az egész életen át tartó tanulás fogalmait, a továbbképzési és mobilitási lehetőségeket, valamint az idegen nyelven hozzáférhető nemzetközi szakmai erőforrásokat.	16. A hallgató/végzett hallgató felméri saját kompetenciáit, meghatározza szakmai fejlődési céljait, azonosítja a számára releváns képzési programokat, valamint idegen nyelvet használ szakmai tájékozódásra, együttműködésre és projektekben való részvételre.

7. Tárgy-specifikus tanulási eredmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)

kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

A hallgató/végzett bizonyítja: • a zsoltárének és az egyházi himnológia alapvető fogalmainak, terminológiájának és szakkifejezéseinek ismeretét; • a liturgikus éneklés eredetének, fejlődésének és sajátosságainak megértését; • az alkalmazott főbb himnológiai formák, műfajok és szerkezeti elemek ismeretét; • a liturgikus szöveg, a teológiai tartalom és az egyházi ének zenei kifejezőmódja közötti összefüggések megértését; • a pszaltikus éneklésre jellemző dallamformulák előadásának és értelmezésének alapelvei ismeretét; • a pszaltódia és az egyházi himnológia liturgikus életben, a spirituális formációban és az egyházi hagyomány közvetítésében betöltött szerepének megértését.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
A hallgató/végzett bizonyítja: • a szakterületre jellemző zenei és himnológiai formák és struktúrák azonosításának és elemzésének képességét, az egyházi repertoár sajátosságainak figyelembevételével; • a liturgikus év különböző időszakaihoz és szertartásaihoz kapcsolódó énekek helyes, vokális és pszaltikus előadásának képességét; • a pszaltikus notáció alkalmazásának és értelmezésének képességét, az elméleti alapelvek gyakorlati éneklésben történő alkalmazásával; • a liturgikus szöveg és a dallami kifejezés összekapcsolásának képességét, a hangsúly, a teológiai jelentéstartalom és az imádság jellegének tiszteltetésben tartásával; • a különböző ének-kategóriák és himnológiai hagyományok sajátosságainak összehasonlítására és érvekkel alátámasztott bemutatására való képességet; • a pszaltikus és himnológiai repertoár liturgikus és akadémiai kontextusban történő szakszerű alkalmazásának képességét, a szakmai igényesség, az előadói pontosság és az egyházi hagyomány iránti tisztelet követelményeinek érvényesítésével.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések ³
Könyvészet		
8.2 Szeminárium/ Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A Szentírás tanítása az éneklésről.	-párbeszéd -szemléltetés -közlés	Fogalmak, kulcsszavak: Aktív gyülekezet, közösségformálás, kapcsolat Istennel. Bibliográfia: Benkő András: <i>Az egyházi ének története</i> , Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadása, Kolozsvár, 1994. 4–9. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 14–20, 25–31.
2. Éneklés az Ószövetségben és az Újszövetségben	-párbeszéd -szemléltetés -közlés	Fogalmak, kulcsszavak: Hangszerek, psalmodia, Ambrosianus himnusz, mise, sequentia. Bibliográfia: Benkő András, <i>Az egyházi ének története</i> , Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadása, Kolozsvár, 1994. 12–17. Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 68–82.
3. Reformátorok tanítása a zenéről	-párbeszéd -felfedeztetés -szemléltetés	Fogalmak, kulcsszavak: Hangszerhasználat, gyülekezeti ének.

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

		Bibliográfia: Benkő András: <i>Az egyházi ének története</i> , Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadása, Kolozsvár, 1994. 17–23. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 31–35, 82–103.
4. Az egyházi ének ismertető jegyei	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak, kulcsszavak: Hitvallásszerűség, dogmatikai mérték, gyülekezetszerűség. Bibliográfia: Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 39–44.
5. Az egyházi ének fajtái	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Bibliai felosztás, alkalmi-tartalmi, valamint történeti-formai szempontok. Bibliográfia: Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 46–50.
6. A református gyülekezeti énekek forrásai	-felfedeztetés -szemléltetés -közlés	Fogalmak, kulcsszavak: Kódexek, gaduálok, kancionálék, óprotestáns kiadványok, énekeskönyv, néphagyomány. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Erdélyi nyomtatott kottás énekeskönyvek</i> , in Studia 4, Kolozsvár 2002, 124–141. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 127–130, 137–154, 158–168, 178–200. Dobszay László: <i>A magyar egyházzenei történet forrásai</i> , Liszt Ferenc Zeneművészeti főiskola Egyházzenei tanszéke, Budapest, 1999, 37–65.
7. Az új énekeskönyv	-párbeszéd -szemléltetés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Dallam és szöveg variánsok, források. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Az új énekeskönyv</i> , in Református Szemle, Kolozsvár, 2003/5. 459–472.
8. Énekeink történelmi rétegződése, Gregorián eredetű énekek	-párbeszéd -felfedeztetés -szemléltetés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Dallamrétegek, gregorián. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Énekeink történelmi rétegződése</i> , in Studia 2, Kolozsvár 2001, 122–125. Dobszay László: <i>Bevezetés a gregorián énekbe</i> , Liszt Ferenc Zeneművészeti főiskola Egyházzenei tanszéke, Budapest, 1997. Dobszay László, <i>A magyar népének</i> , Veszprémi Egyetem Kiadása, 1995, 31–52.
9. Középkori kanciókból keletkezett népének.	-felfedeztetés -szemléltetés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Kancio. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Énekeink történelmi rétegződése</i> , in Studia 2, Kolozsvár 2001, 125–127. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 78–82. Dobszay László: <i>A magyar népének</i> , Veszprémi Egyetem Kiadása, 1995, 31–52, 52–68.
10. Az óra témája: A reformáció korának énekei. XVI. Századi históriás és egyházi énekstílus	-párbeszéd -szemléltetés -közlés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Reformáció, históriás ének. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Énekeink történelmi rétegződése</i> , in Studia 2, Kolozsvár 2001, 127–129. Dobszay László: <i>A magyar népének</i> , Veszprémi Egyetem Kiadása, 1995, 68–120.

11. A humanista metrikus énekekből lett gyülekezeti énekek.	-felfedeztetés -szemléltetés -közlés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Szaffikus strófa. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Énekeink történelmi rétegződése</i> , in Studia 2, Kolozsvár 2001, 129. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 300–301.
12. A genfi zsoltárok.	-párbeszéd -analízis -közlés -modellálás -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Modális hangnemek, diesis kérdés, dallamtagoló cezura, bináris-ternáris ritmusképletek Bibliográfia: Péter Éva: <i>Énekeink történelmi rétegződése</i> , in Studia 2, Kolozsvár 2001, 129. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 204–222.
13. A genfi zsoltárok.	-párbeszéd -szemléltetés -közlés -modellálás -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Zsoltáréneklés. Bibliográfia: Magyar Református énekeskönyv. Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 222–250.
14. A XVI. Századi korálok a magyar gyakorlatban.	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Korál. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Énekeink történelmi rétegződése</i> , in Studia 2, Kolozsvár 2001, 129–130. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 84–92.

Könyvészet

Benkő András, *Az egyházi ének története*, Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadása, Kolozsvár, 1994.
Csomasz Tóth Kálmán *A református gyülekezeti éneklés*, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950.
Dobszay László, *A magyar népének*, Veszprémi Egyetem Kiadása, 1995
Magyar Református Énekeskönyv, MRETZS, Kolozsvár, 2000.
Péter Éva, *Az új énekeskönyv*, in Református Szemle, Kolozsvár, 2003/5
Péter Éva, *Énekeink történelmi rétegződése*, in Studia 2, Kolozsvár 2001
Péter Éva, *Református gyülekezeti énekek az erdélyi írott és szájhagyományos forrásokban*, Presa Universitara, Kolozsvár, 2008
Péter Éva, *Erdélyi nyomtatott kottás énekeskönyvek*, in Studia 4, Kolozsvár 2002
Péter Éva, *Ének a vallásos nevelésben*, in Studia 1, Kolozsvár 2001
Péter, Éva. *Funeral Songs*. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LIII, 2, 2008, pp. 85–99.
Péter, Éva. *Hymns of Repentance in the Worship Practice of the Reformed Church of Transylvania*. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LVII, 1, 2012, pp. 53–64.
Péter, Éva. *Psalm singing in Transylvania*. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LVI, 2, 2011, pp. 69–78.
Péter, Éva. *The Reformed Church and the Music*. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LIII, 1, 2008, pp. 149–172.
Péter, Éva. *The Role of the Popular tradition in the development of melodies within the songs of Transylvanian Reformed Communities*. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LIV, 1, 2009, pp. 23–37.
Péter, Éva. *The significance of Ein Feste Burg ist unser Gott in Music Literature*. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LXII, 2, 2017, pp. 153–165.
Székely Árpád – Kovács László Attila, *A református énekvezér kézikönyve*, kiadja az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa, Kolozsvár 1995

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás			

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

9.5 Szeminárium/ Labor	Az elméleti anyag ismerete	Írásbeli teszt	50%
	Az ének anyag tiszta intonációjú, ritmikus éneklése	Egyéni éneklés értékelése	50%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Az egyházi énekek történelmi rétegeinek ismerete - A vallásórai és a katekézisben használt énekanyag ismerete - Legkevesebb 30 egyházi ének memoriter előadása - Szemináriumok legkevesebb 75%-án részt vesz			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶

		A fenntartható fejlődés általános ikonja						
								
								
								Nem alkalmazható
								

Kitöltés időpontja:
2026.04.15

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:
Dr. Péter Éva

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2026.04.20.

Intézetigazgató:
Dr. Péter István

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.